

LÄNSSTYRELSEN

Hallands län

Planeringsavdelningen

BESLUT

1981-03-17

11.131-2807-79

Skogsvårdsstyrelsen
i Hallands län
Box 131
301 03 HALMSTAD

Fastställelse av skötselplan för Björsåkra - Bölinge
naturreservat i Laholms kommun

Björsåkra - Bölinge naturreservat avsattes genom
länsstyrelsens beslut den 25 november 1966.

Skötselplan för reservatet har upprättats av natur-
vårdsförvaltaren och länsstyrelsen i samråd. Planen
har behandlats i länets s k skötselråd. Laholms kom-
mun och statens naturvårdsverk har yttrat sig i
ärendet.

./. Länsstyrelsen fastställer härmed jämlikt bestämmel-
serna i 9 § naturvårdsförordningen (SFS 1976:484) bi-
fogad skötselplan för Björsåkra - Bölinge naturre-
servat.

./. Besvärshänvisning, jordbruksdepartementet, enligt
bilaga.

I handläggningen av detta ärende har deltagit förste
länsassessor Åke Andrén, beslutande, byrådirektör
Ove Olsson, föredragande och byråinspektör Staffan
Bengtsson.

Åke Andrén

Ove Olsson

Kopia + skötselplan
Statens naturvårdsverk 2 ex
Hallands naturskyddsförening
Naturvårdsenheten 2 ex
Dossier
Akten

Bestyrkt av:

SKÖTSELPLAN FÖR

BJÖRSÅKRA - BÜLINGE NATURRESERVAT

Upprättad 1978 av

Staffan Bengtsson och Bele Bergström

Naturvårdsförvaltare: Skogsvårdsstyrelsen

i samråd med markägaren

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Sidan

1	<u>Allmän beskrivning samt målsättning för naturreservatets skötsel jämte föreskrifter</u>	1
1.1	Data	1
1.2	Historik	1
1.2.1	Landskapets utveckling	1
1.2.2	Åtgärdshistorik efter 1942	2
1.3	Naturförhållanden	3
1.4	Friluftsliv	4
1.5	Kommunikationer	4
1.6	Serviceanordningar	4
1.7	Föreskrifter	4
2	<u>Dispositions- och skötselplan för mark och vatten</u>	7
2.1	Allmän målsättning för mark- och vegetationsvård	7
2.2	Principer för disposition av mark och vatten samt åtgärder av allmän karaktär	7
2.2.1	Hävd av kulturlandskapet	7
2.2.2	Hävd av skogsområden	8
2.2.3	Jakt och faunavård	8
2.2.4	Disposition och skötsel av byggnader	8
2.2.5	Tillsyn	8
2.2.6	Renhållning	8
2.3	Detaljbeskrivning och detaljåtgärder	8
2.4	Komprimerad beskrivning av skötselområden	10
3	<u>Plan för anläggning, disposition och skötsel av anordningar för rekreation och friluftsliv</u>	11
3.1	Allmänt	11
3.2	Friluftsanordningar	11
3.2.1	Parkeringsplatser	11
3.2.2	Vägar	11
3.2.3	Strövtigar	11
3.2.4	Stängselgenomgångar	11
3.2.5	Sopkärl	11
3.3	Information	11
3.3.1	Informationsskyltar	11
3.3.2	Folder	11
3.3.3	Vägvisning och gränsmarkering	11

4	<u>Ekonomisk flerårsplan</u>	12
5	<u>Litteratur</u>	13

Bilaga	1	Ägoslagens namn vid lagaskifte 1858	
	2	Karta över skötselområden	
	3	Karta över friluftsanordningar och stängsel	
	4	Bränningsanvisningar	
	5	Karta över vidtagna åtgärder	

1 Allmän beskrivning samt målsättning för naturreservatets skötsel jämte föreskrifter

1.1 Data

Naturreservatets benämning: Björsåkra - Bölinge

Avsatt: 25 november 1966

Areal: 44,8 ha (39,2 ha fastmark,
5,6 ha fuktmark)

Kommun: Laholm

Socken: Våxtorp

Topografiskt kartblad: 3 C Helsingborg NO

Ekonomiskt kartblad: 3297

Läge: På Hallandsåsens högplatå och nordsluttning, beläget ca 1 mil sydost Våxtorp. Reservatet södra och sydvästra rågång sammanfaller med gränsen mellan Kristianstads och Hallands län

Fastighet: Björsåkra 1:7 och Bölinge 1:9

Markägare: Hallands Naturskyddsförening

Naturvårdsförvaltare: Skogsvårdsstyrelsen i samråd med Hallands Naturskyddsförening

1.2 Historik

1.2.1 Landskapets utveckling

I stora drag har Halland ^{-åsen} genomgått samma landskapsutveckling som gäller generellt för hela Hallands inland. Ännu vid mitten av 1600-talet hade framför allt bokskogen en vidsträckt utbredning på åsen. Under trycket av en växande befolkning under de närmast följande århundradena fick skogen emellertid ge vika. Uthuggning, svedjning och bete utarmade skogen. Den skogfattiga och slutligen helt kala ljungheden bredde ut sig alltmer, för att slutligen vid mitten av 1800-talet nå sin maximala omfattning. Under senare delen av 1800-talet vände emellertid utvecklingen till följd av ändrad hushållning inom jord- och skogsbruk. Den extensiva betesgången på hedarna och den därmed sammanhängande ljungheden avtog. Samtidigt intog skogen succesivt dessa marker, till en del genom självsådd men framför allt till följd av målmedveten skogsodling. I våra dagar utgör den östra delen av Hallands-åsen ett sammanhängande barskogsområde i vilket den öppna ljungheden på reservatet ligger som en isolerad enklav.

Den äldsta beskrivningen över reservatområdet återfinns i en lantmäteriakt från 1704, "Geometrisk Delineation och Beskrifning öfwer frällshemmanet Böllinge....". Av denna handling att döma hade bokskogen ännu vid denna tid stor utbredning, även på grannhemmanets "Biörsagra" mark. Be-teckningar på kartan som tyder på detta är "Biörsagra Scough", "Turefallshultet, Bockscough" resp "skiönt Bok-hult". Att en utglesning i skogstäcket redan börjat tyder dock andra kartangivelser på, t ex "odugl. ljungmåsa,"ste-nigh","odugl. Stenbacka och Liungh" samt "fånadsmarck... med liungh".

150 år senare visar lagaskifteskartan från 1858 att skogen helt fått vika för den öppna heden. Samtliga delområden som redovisas på skifteskartan, och som ingår i det nuva-rande reservatet, har i ägoslagsförteckningen angivits vara "Öppen utmark". Delområdena har därefter närmare be-skrivits som "backmark", "bergkulle", "bergmark", "kärr-dråg", "mossdråg" eller "mosslägg". Hedområdet har emeller-tid vid denna tid avgränsats från den egentliga, mäktiga Hallandsåsheden genom ett bokskogsområde, beläget i nord-väst huvudsakligen på fastigheterna Ydermåsa och Ballinge.

Redan 1704 års förrättning omnämner det s k "Thurefalls-hultet". I lagaskifteshandlingarna benämnes det "Turfara-hult", en benämning som än i dag lever kvar. Namnets ur-sprung kan tolkas på åtminstone tre olika sätt. En teori är att snapphanen Ture Fare här i orostid skall ha gömt sig från svenskarna. En annan teori, utvecklad av Nordin 1952, tar fasta på att ordet "thur" var en gammal benäm-ning på uroxen. Den tredje tolkningen utgår från ändelsen "-fall". Denna ändelse brukar, tillsammans med en grupp andra, förknippas med svedjebruk. Ortnamnen anses ha upp-stått i samband med 1600- och 1700-talens torpkolonisation.

Den s k "Swinestighallen" på 1704 års karta är ett annat namn som likaså återfinns i 1858 års beskrivning, nu som "Svinstigshallar". Namnet antyder att svinen här i äldre tider drivits fram till och från ollonbetet i bokskogen.

./.

I 1858 års ägoslagsförteckning har ytterligare ett antal namn angivits. Dessa återfinns på karta, bilaga 1. Tre av namnen, med stavelsen "brända-", kan förknippas med 1600- och 1700-talens torpkolonisation och bruket att svedja skog samt att bränna ljunghed.

Den ekonomiska kartan från 1922 visar slutligen att området fortfarande vid denna tid har kvar sin karaktär av öppen ljunghed. Glest spridda symboler för löv- och barrträd an-tyder en begynnande spontan igenväxning av heden.

1.2.2 Åtgärdshistorik efter 1942

Fastigheterna inköptes 1942 av Hallands Naturskyddsförening. I samband med köpet kelavverkades ett område vid "Norra utsikten", huvudsakligen bestående av lövskog. Följande 16 år lämnades området att utvecklas helt fritt. De därefter vidtagna åtgärderna framgår av karta, bilaga 5. Bekämpning

./.

av lövsly skedde något tiotal år genom besprutning med fenoxisyror, varefter området har röjts manuellt.

Sedan området förvärvats bröts två vägar och iordningställdes vissa strövstigar. Den första vägbrytningen bekostades av dåvarande styrelseledamoten Anders Larsson, Slottsmöllan, och benämnes därför Anders Larssons väg. Den användes endast som gångväg. Den andra vägen som bröts senare huvudsakligen utefter den gamla Bölinge - Stavershultsvägen, nära den västra rågången, användes som bilväg. Nya strövstigar här därefter undan för undan anlagts.

För en utförligare historik, se kap 5, litteratur.

1.3

Naturförhållanden

Reservatet är beläget på Hallandsåsens högplatå och den närmast därintill belägna nordsluttningen. Området är starkt kuperat. Omedelbart väster om reservatet reser sig bergshöjden Stora Tarnabjär. Öster därom inne på reservatet ligger den något mindre Lilla Tarnabjär (Norra utsikten), från vilken man har en storartad utsikt över Laholmsbukten och landskapet därinnanför. Högsta punkten inom reservatet, drygt 190 m ö h, utgör Brändarydsbacken (Södra utsikten). Härifrån lär man förr ha kunnat se den skånska kusten. Numera skymmer dock skogen.

Geologi

Hallandsåsen är en urbergshorst. Berggrunden består av olika typer av gnejser tillhörande den sydvästsvenska järngnejsformationen, en av Sveriges äldsta bergarter. Jordarten utgöres huvudsakligen av urbergsmorän av mer eller mindre blockrik typ. I svackorna överlagras moränen av torvmark. Ett mindre område i reservatets norra del torde vara uppbyggt av isälvsmaterial.

Ett säreget inslag i landskapsbilden är de relativt talrikt förekommande groparna i terrängen. Groparna, som har utbildats vinkelrät mot markens lutningsriktning, är i allmänhet drygt två meter långa och ca en halv meter djupa. Nur groparna bildats är för förf okänt.

Heden

Reservatets centrala delar utgöres av öppen hedmark med inslag av myr. Heden har under lång tid varken betats eller bränts, varför den visar större likheter med vissa typer av hedskogsvegetation än med "typisk" öppen hed. Hedvegetationen kan grovt uppdelas på tre huvudtyper. På torr mark, ofta på sydlutor, återfinns den blåbärsfattiga ljungheden där ljung dominerar starkt. På relativt plan mark påträffas däremot oftast den blåbärsrika ljungheden. På fuktigare mark slutligen, gärna på nordlutor, återfinns blåbärsheden. Blåbärsriset dominerar i denna typ och ljung förekommer bara i ringa grad. I samtliga tre huvudtyper är också lingon ett väsentligt inslag.

Vissa delar av heden domineras helt av örnbräken, som med sina "krypande" jordstammar snabbt spridit sig. Arten har troligen gynnats av gödseleffekten av de röjningar som utförts. Också kruståtel förekommer som dominerande art inom områden som kalavverkats och/eller röjts.

Utöver ovan nämnda växter är även andra arter vanligt förekommande. Bland dessa kan nämnas i trädskiktet björk och rönn, i buskskiktet en (framför allt på Lilla Tarnabjärs sydsluttning) och brakved. I fältskiktet förekommer ekorrbär, skogsstjärna, blodrot, vårfryle och pillerstarr samt i bottenskiktet väggmossa och husmossa.

Den rena hedmarken genombryts i svackorna av myrstråk. Myrmarken är av såväl mosse- som fattigkärrtyp. Mossparterna domineras av ljung, tuvull och vitmossor med inslag av lingon, tranbär, hjortron, väggmossa m fl arter. En kraftig igenväxning pågår med framför allt björk. I fattigkärren finns förutom nämnda arter också t ex klockljung, kråklöver, myrlilja, flaskstarr, ängsull, brunven och björnmossa.

Skogen

Reservatets sydvästra och nordöstra delar samt ett mindre randparti i väster är skogbärande. Samtliga bestånd är av hedtyp. Bestånden är uppkomna genom självföryngring i sen tid och bär tydliga spår av det tidigare öppna beteslandskapet.

Det s k Turfarahultet längst i söder är bevuxet huvudsakligen med hedartad bokskog. Bokarna utgöres mestadels av glest stående solitärer, flertalet utbildade som mångstammiga buketter av "kandelabertyp". Inslag finns av åldrad björk och sälg samt vildapel. I buskskiktet dominerar en. I fältskiktet förekommer främst kruståtel och blåbär. Gräsmarken växer igen med asp, björk och björnbär.

Norväst om Turfarahultet växer ett tämligen ungt blandbestånd av björk och tall med inslag av framför allt gran. I fält- och bottenskikt återfinns de för den friska ris- typen vanliga arterna såsom blåbär och kruståtel samt vägg- och husmossa. Insprängda fuktigare partier är bevuxna med klibbal och björk med ett glest utvecklat buskskikt av brakved, rönn och sälg. Skogsfräken och hallon är särskilt väl representerade i fältskiktet medan bottenskiktet är svagt utvecklat.

Randpartiet i väster utgöres av blandskog av björk och tall med inslag av bl a bok och gran.

I norr och nordost återfinns blandskog av ek och björk med inslag av tall, gran, asp m fl trädslag. Beståndet är glest och tämligen ungt. I fältskiktet dominerar blåbär, lingon, kruståtel och örnbräken, i bottenskiktet hus- och väggmossa. Invid bäcken i reservatets allra nordligaste del finns ett mindre bestånd av gammal, grov tall.

Djurliv

Älg och rådjur är i trakten rikligt förekommande. Skogshare påträffas också. På 1950-talet och en lång följd av år dessförinnan var det gott om både tjäder och orre. Tjädern tycks ha så gott som försvunnit, medan orren finns kvar. Orren har dock minskat i antal. I övrigt torde det för den sydhalländska skogsbygden typiska högre djurlivet vara representerat.

För en utförligare beskrivning av naturförhållandena, se kap 5, litteratur.

1.4 Friluftsliv

Området är ganska välbesökt. Största andelen besökare utgöres av blåbärslockare i juli månad.

1.5 Kommunikationer

Från riksväg 24, Laholm-Hässleholm, viker man av åt söder vid Nordanå vägsäl (vägvisare "Lärkeröd"). 150 m därefter tar man en mindre väg åt vänster mot "Bölinge" och följer skyltningen "Naturreservat" fram till området, dit det är ungefär 4 km från Nordanå.

1.6 Serviceanordningar

Följande anordningar står till allmänhetens förfogande:

Parkeringsplats
Informationsskyltar
Strövstigar

1.7 Föreskrifter

Inskränkningar i rätten att förfoga över fastighet

Det är förbjudet

- att uppföra byggnad eller annan anläggning;
- att framdraga luftledning;
- att anlägga vägar med undantag av gångstigar;
- att spränga, schakta, gräva, utföra utfyllning eller bedriva täkt i någon form;
- att företaga utdikning av kärr och mossar;
- att anordna upplag med undantag av virkesupplag av tillfällig art.

Föreskrifterna skall inte utgöra hinder mot att underhålla befintlig väg och parkeringsplats inom naturreservatet.

Föreskrifter för allmänheten

Det är förbjudet

- att förstöra eller skada fast naturföremål eller ytbildning;

- att skada växter av alla slag, exempelvis genom grenbrytning, uppgrävning av växter och blomlockning;
- att döda, jaga, fånga eller skada djur eller bortföra ägg eller bo eller vidtaga annan åtgärd som kan verka störande på djurlivet exempelvis att från nära håll fotografera boplats;
- att campa eller ställa upp husvagn;
- att uppgöra eld;
- att framföra motordrivet fordon utom på därtill upplåten väg;
- att låta hund gå lös;
- att med plåt, glas, plast, papper, avfall eller på annat sätt skräpa ned inom området.

2 Dispositions- och skötselplan för mark och vatten

2.1 Allmän målsättning

Inom den centrala delen av reservatet skall den allmänna målsättningen vara att i största möjliga utsträckning återskapa den öppna ljungheden. Denna bör hävdas enligt äldre principer med extensivt bete och regelbundet återkommande bränning. Av avgörande betydelse är att betesgång fortsättningsvis kan upprätthållas.

Den i norr belägna skogen skall skötas med inriktningen att främja lövträdsinslaget, medan den orörda skogen i sydväst lämnas att utvecklas fritt.

Av stort värde är att vegetationsutvecklingen följes upp med ytterligare botanisk inventering. I synnerhet måste betets och brännings inverkan på hedvegetationen dokumenteras. Inventeringen bör utföras före bränningen och sedan följas upp helst på fasta provytor. Förvaltaren skall tillsammans med länsstyrelsen verka för att sådan inventering kommer till stånd.

2.2 Principer för disposition av mark och vatten samt åtgärder av allmän karaktär

2.2.1 Hävd av kulturlandskapet

2.2.1.1 Bete med nötkreatur, får eller häst, var för sig eller i kombination, skall ske i den omfattning som framgår av detaljanvisningar i kap 2.3. Betesgången skall vara årlig och utsträckas till så lång tid av året som möjligt. Lämpligt antal djur torde vara ca 1 får/ha respektive 1 nötdjur/4 ha. Med arrendator skall upprättas betesavtal.

2.2.1.2 Bränning skall utföras enligt bifogade bränningsanvisningar (bil 4). För att erhålla kunskap om metoden skall tillsvidare endast ett avsnitt av området försöksvis brännas, vilket framgår av detaljanvisningar i kap 2.3.

2.2.1.3 Gödsling får ej förekomma inom hedområdet.

2.2.1.4 Stängsel skall vara av för betesdjuren lämpligt slag samt avgränsa skötselområden i enlighet med detaljanvisningar i kap 2.3 samt karta (bil 2). I övrigt får fällindelning göras där behov föreligger.

2.2.1.5 Röjning av hedområdet skall utföras vid behov.

2.2.1.6 Slätter av örnbräken ska försöksvis utföras på heden. Örnbräken slås av strax under bladen så att rotsystemet så småningom tröttnas ut. Slättern utföres på högsommaren. Materialet bortforslas.

2.2.1.7 Vattenhål för betesdjuren skall anläggas på plats som anges i detaljanvisningar i kap 2.3 samt karta (bil 2).

2.2.2 Hävd av skogsområden

- 2.2.2.1 Gallring av skogsbestånd skall utföras i den omfattning som anges i detaljanvisningar i kap 2.3. Ingreppen skall göras så att de ädla lövträden främjas. De estetiska synpunkterna skall ges företräde framför de rent skogliga.
- 2.2.2.2 Avverkning och drivning skall utföras på så sätt att minsta möjliga skada uppkommer på mark, vegetation och stigar. Virket bör vinschas till basväg. Avverkningsavfall skall upparbetas, det grövre bortforslas medan det finare nedhackas.

2.2.3 Jakt och faunavård

- 2.2.3.1 I reservatbeslutet har inte föreskrivits någon inskränkning i jakträtten. Markägaren bedriver eller upplåter emellertid ingen jakt på reservatet.
- 2.2.3.2 Vid avverkningar och röjningar skall hänsyn tas till hålbbyggande fåglar och annat vilt, genom att i möjligaste mån lämna kvar ihåliga träd samt fruktbärande träd och buskar.

2.2.4 Disposition och skötsel av byggnader

- 2.2.4.1 Enkel byggnad för betesdjuren skall uppföras på plats som anges i detaljanvisningar i kap 2.3 samt karta (bil 2). Byggnaden skall tjäna som vindskydd och stödutfodringsplats och bör utformas beroende på betesdjurens art. Byggnaden skall underhållas av förvaltaren.

2.2.5 Tillsyn

- 2.2.5.1 En av förvaltaren utsedd tillsynsman skall utöva erforderlig tillsyn av reservatet. För tillsynsman skall upprättas instruktion och avtal.

2.2.6 Renhållning

- 2.2.6.1 Städning av reservatet skall utföras årligen genom förvaltarens försorg.
- 2.2.6.2 Sopor skall omhändertagas genom kommunens försorg. Avtal skall upprättas mellan förvaltare och kommun.

2.3 Detalibeskrivning och detaljåtgärder

Beskrivning och karta (bil 2) har indelats i skötselområden. Varje skötselområde har beskrivits med ledning av inventeringar varjämte angivits målsättning för skötsel samt åtgärder av engångs- och underhållskaraktär. Beträffande hedområdet måste dock avvaktas utfallet av de åtgärder som angivits. Skötselns detaljutformning för detta område bör därför tills vidare betraktas som preliminär. En noggran uppföljning av utförda åtgärder är därför av största vikt. Föreslagna åtgärder inom skötselområde 1 (inkl 1a) ges högsta prioritet.

Skötselområde 1 areal 18,4

Beskrivning: Öppen hedmark med inslag av myr i svackorna. Solitärer av björk, rönn och en förekommer allmänt. Området växer kraftigt igen med asp, björk m m. I väster återfinns ett randparti med blandskog av fr a björk, tall och bok.

Målsättning: Öppen betad hedmark. Randpartiet bevaras som betad blandskog.

Åtgärd: Engångsåtgärd: Stängsel uppsättes. Enkel byggnad för kreaturen uppföres. Vattenhål gräves ut. Avverkning av samtliga trädsolitärer, röjning av slyvegetation.

Underhållsåtgärd: Årlig betesgång. Underhåll av stängsel, byggnad och vattenhål. Kompletterande röjning vid behov. Slätter av örnbräken utföres försöksvis.

Skötselområde 1 a areal 5,4

Beskrivning: Se skötselområde 1.

Målsättning: Restaurerad ljunghed, försöksvis skött på traditionellt sätt genom bete och bränning.

Åtgärd: Engångsåtgärd: Uppsättning av stängsel. Samtliga träd och buskar samt slyvegetation avverkas resp bortrensas.

Underhållsåtgärd: Årlig betesgång. Underhåll av stängsel. Försöksvis bränning, utföres enligt bifogad bränningsplan. Kompletterande röjning vid behov.

Skötselområde 2 areal 5,6

Beskrivning: Turfarahultet. Glesvuxen, betespräglad bokskog med inslag av björk, sälg, vildapel m m. Området växer igen med asp, björk och björnbär.

Målsättning: Betad hagmark med nuvarande trädslagsblandning.

Åtgärd: Engångsåtgärd: Uppsättning av stängsel. Röjning av sly.

Underhållsåtgärd: Årlig betesgång. Underhåll av stängsel. Kompletterande röjning vid behov.

Skötselområde 3 areal 6,3

Beskrivning: Blandbestånd av björk och tall med inslag av gran. Fuktigare partier bevuxna med klipbal och björk.

Målsättning: Området lämnas att utvecklas fritt.

Åtgärd: Engångsåtgärd: --

Underhållsåtgärd: --

Skötselområde 4 areal 1,5

Beskrivning: Kärr och fuktig mark bevuxen med främst al och björk.

Målsättning: Betat alkärr.

Åtgärd: Engångsåtgärd: Uppsättning av stängsel.

Underhållsåtgärd: Årlig betesgång. Underhåll av stängsel.

Skötselområde 5 areal 7,6

Beskrivning: Blandskog, dominerad av ek och björk. Längst i norr ett bestånd av gammal, grov tall. I nordväst myrmark.

Målsättning: Blandskog av ek, björk och andra lövträd. Tallbeståndet överhålls till maximal ålder.

Åtgärd: Engångsåtgärd: --

Underhållsåtgärd: Återkommande gallringar och röjningar.

2.4

Komprimerad beskrivning av skötselområden

Översiktlig			
<u>Nr</u>	<u>objektbeskrivning</u>	<u>Målsättning</u>	<u>Åtgärder</u>
1	Hedmark	Hedmark	Stängsel. Bete. Avverkning. Röjning.
1a	Hedmark	Ljunghed	Stängsel. Bete. Avverkning. Röjning. Bränning.
2	Bokskog	"Bokhage"	Stängsel. Bete. Röjning.
3	Blandskog	Naturskog	--
4	Alkärr	Betat alkärr	Stängsel. Bete.
5	Blandskog	Blandskog	Gallring. Röjning.

3 Plan för anläggning, disposition och skötsel av anordningar för rekreation och friluftsliv

3.1 Allmänt

Planen har upprättats på basis av för naturreservatet angivet syfte, gällande föreskrifter samt med hänsyn till de natur- och landskapsvärden som klarlagts genom inventeringar. Behandlade anordningar har angivits på karta (bil 3). Anordningar skall underhållas av förvaltaren. Samtliga sociala anordningar ges högsta prioritet.

3.2 Friluftsanordningar

3.2.1 Parkeringsplatser finns invid vägen dels i reservatets norra hörn, dels i anslutning till vändplatsen i reservatets västra del.

3.2.2 Vägen utefter reservatets västra gräns är öppen för motortrafik.

3.2.3 Strövstigar skall finnas i nuvarande omfattning. Stigarna skall vid P-platser och vägskäl markeras med enkla träpilar.

3.2.4 Stängselgenomsångar skall anordnas i lämplig omfattning. De viktigaste har lagts in på kartan. Där betesområdet skärs av bilvägen skall färistar anläggas.

3.2.5 Sopkärl skall uppställas invid den södra parkeringsplatsen.

3.3 Information

3.3.1 Informationsskyltar enligt svensk standard och naturvårdsverkets anvisningar skall finnas på markerade platser, 4 till antalet.

3.3.2 Folder finns över den halländska ljungheden.

3.3.3 Vägvisning och gränsmarkering skall utföras enligt svensk standard och naturvårdsverkets anvisningar.

Sammanställning av kostnader

	1979/80	1980/81	1981/82	1982/83	1983/84
Skötsel inkl uppföljning	5.000	5.000	3.000	5.000	3.000
Stängsel					
investering					
underhåll			1.000		1.000
Vägar + parkeringsplats					
investering					
underhåll	2.000		2.000		2.000
Byggnader					
investering	25.000				
underhåll		1.000		1.000	
Information		2.000	500		500
Renhållning	1.000	1.000	500	1.000	500
Tillsyn	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
Administration	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
	35.000	11.000	9.000	9.000	9.000

4

Ekonomisk flerårsplan

Litteratur

Bolin/Nordin: Beskrivning av Hallandsåsreservatet. - Hallands Naturskyddsförenings meddelande 1942.

Bergström, Bele, ett flertal artiklar i årsskriften Hallands Natur.

Ericson, Jan. Om florán på "Hallandsåsreservatet" - Hallands Natur 1966.

- Botaniska studier inom Böllingereservatet. - Hallands Natur 1970.

- Fortsatta botaniska studier inom Böllingereservatet - Hallands Natur 1974.

Malmer, Nils. Fuktmarkerna och deras vegetation inom Hallandsåsreservatet. - Hallands Natur 1968.

Nordin, Erik. Hallandsåsen. - Natur i Halland 1952.

Lantmäteriakter:

Ägomätning 1704 "Geometrisk Delineation och Beskrifning öfwer frällshemmanet Böllinge..."
Karta med beskrivning. (Akt 15)

Laga skifte 1862 Karta med beskrivning. (Akt 45)

Björsåkra - Bölinge Naturreservat

Bil 1

ÄGOSLAGENS NAMN vid lagaskifte 1858

1. Turfarahult
2. Brändaryd
3. Brändehags getebacke
4. Brändakärr
5. Svinstigshallar
6. Slättshultet
7. Lilla Tammaberg
8. Killabacka
9. Källeback
10. Hampebackarna
11. Torpslätten
12. Tammabergskärr
13. Stora Tammaberg

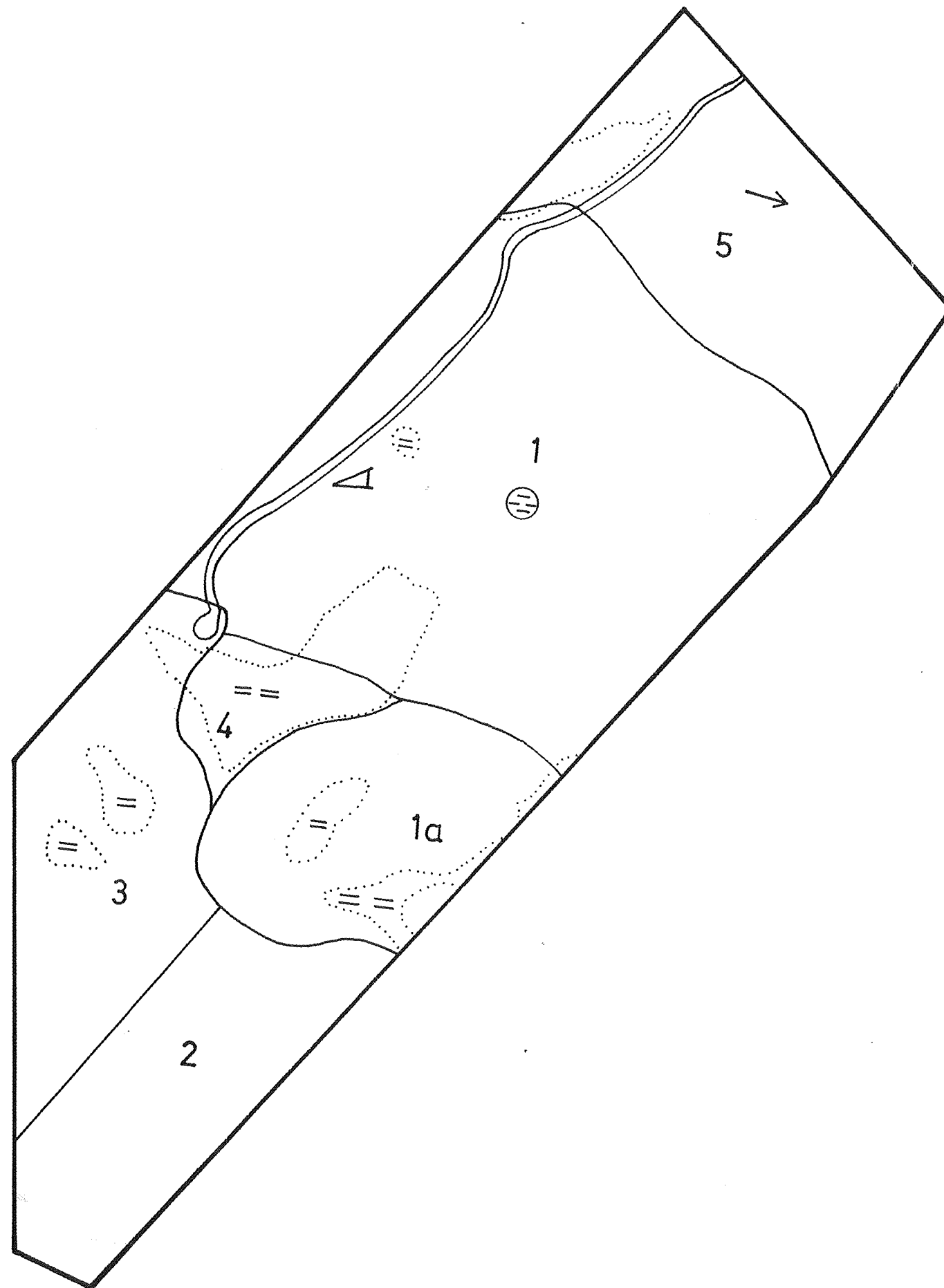
Skala 1: 5000

50 100 200

Karta över skötselområden

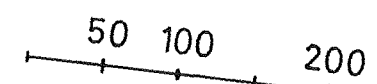
Bil 2

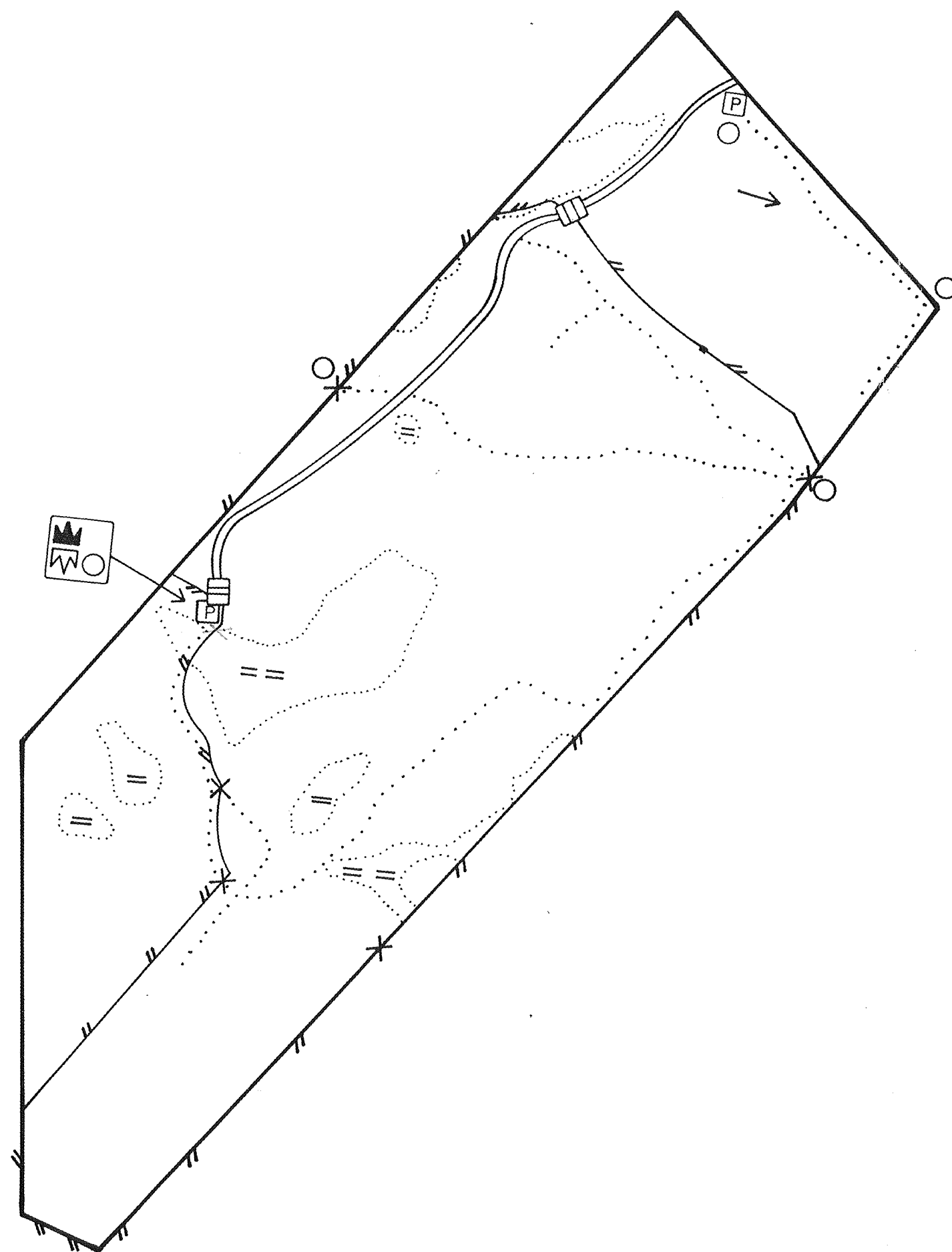
BETECKNINGAR

- Vindskydd för betesdjur
- Vattenhål för betesdjur

Skala 1:5000

Karta över friluftsanordningar och stängsel

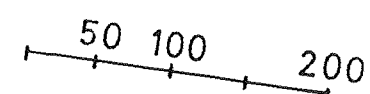

BETECKNINGAR

- P Parkeringsplats
- == Väg
- || Färist
- × Stängselgenomgångar
- ... Stig
- Sopkärl
- Informationsskylt
- Stängsel

Skala 1:5000

BRÄNNINGSANVISNINGAR1 Varför skall ljungheden brännas ?

Bränningen ingick i gångna tider som ett mycket viktigt led i ljunghedens hävd. Det huvudsakliga syftet med bränningen var att få fram en gräsvegetation under några år samt att föryngra ljungen och därigenom få bättre bete. Efter bränningen genomgår vegetationen regelbundna successioner. Första åren sätter gräsen sin prägel på vegetationen men så småningom övertar ljungen helt gräsens plats. Om ingen ny bränning sker blir ljungen efter en tid grov och delvis nedliggande och förkväver i stort sett all annan växtlighet. Vid en ålder på 20-30 år börjar sedan ljungen dö. Vid bränningen frigörs upplagrade mineralnäringsämnen och detta leder bl a till att busk uppslaget blir betydande. Buskröjning måste därför ske som en följd av bränningen.

2 Uppdelning i småområden

För att erhålla olika successionsstadier i ljungheden samt för att ej få för stor arbetsbörda bör området delas upp i småområden.

3 Bränningsintervall

Då ljungheden är av tämligen god beskaffenhet torde en omloppstid på 6 år vara lämplig. Varje delområde skall alltså brännas vart sjätte år. Detta erhålles genom att ett delområde bränns vartannat år.

4 Förberedelser för bränning

Det område som skall brännas skall avgränsas med en ca 30 cm bred mineraljordsyta. Denna kan utföras manuellt eller med något markberedningsredskap. Där ljungheden gränsar till skog eller buskage skall en 10-15 meter bred träd- och buskfri zon lämnas obränd. Även intill stängsel skall 10-15 meter lämnas obränt för att undvika att galvaniseringen fördärvas. Ljungen bör dock förnyas genom slätter eller uppräckning av ljungrötter inom dessa zoner. Brandgatorna bör iordningställas hösten innan bränning skall ske då bränningen oftast får utföras med kort varsel. Brandgatorna rensas strax före bränningen. Brandskyddet bör utformas i samråd med brandmyndigheten.

5 Tidpunkt för bränning

Bränning skall utföras så tidigt som möjligt på våren, vanligen under perioden slutet av mars - mitten av april. Tidpunkten är lämplig då ljungen fått torka upp några dagar i solen eller bläst efter snösmältningen. Marken

skall däremot vara fuktig för att förhindra en kraftig förstörelse av humustäcket. En riktlinje: Den första vårdagen då en nedsläppt tändsticka antänder det nedvissnade gräset är lämplig bränningsdag. Vinden får ej överstiga 5 m/s då hård blåst kan ge för hård bränning. Idealväder är stadig, svag vind. Som tidigare påpekats är det viktigt att alla förberedelser utförts tidigare så att bränningen kan genomföras med kort varsel. Det är kanske endast några få dagar per år som är lämpliga och då gäller det att vara beredd. Vegetationen och förnagret skall brännas bort så fullständigt som möjligt. Däremot bör påverkan på själva humuslagret vara liten. För sen bränning har många nackdelar:

- 1 Elden kan bita sig fast och fördärva humustäcket,
- 2 Efter det att saven stigit i ljungen blir ofta avbränningen ofullständig,
- 3 Risken för en okontrollerad spridning ökar,
- 4 Ljungens ytliga rotsystem gör att den lätt dör vid för hård bränning,
- 5 Risken för viltskador, särskilt på fågelreden, ökar.

6

Anmälan om bränning

- 1 Enligt statens brandinspektion, meddelande 1964:4, skall preliminär anmälan till brandchefen göras senast en vecka innan bränningen.
- 2 Samma dag som bränningen skall ske lämnar bränningsledaren definitiv anmälan till brandchefen och polismyndigheten.

7

Bränningsens genomförande

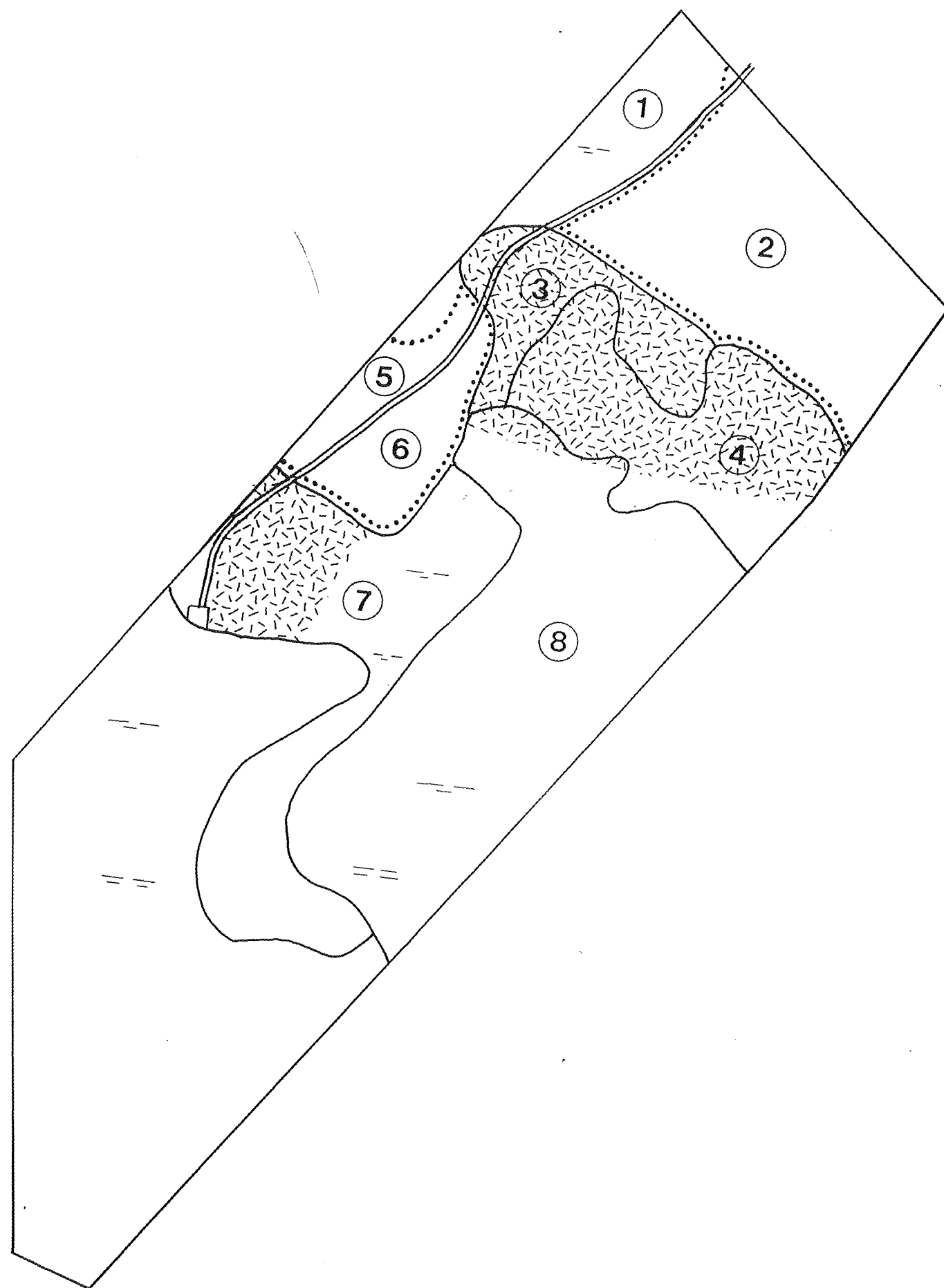
Bränningen utföres mot vinden. Den utföres bäst på eftermiddagen och om möjligt bör arbetet anpassas så att dagen faller då området är avbränt. Därigenom erhålles naturlig eftersläckning.

8

Eftersläckning och bevakning

Utföres enligt brandmyndighetens anvisningar.

BJÖRSÅKRA — BÖLINGE NATURRESERVAT

Område 1 gallrat år 1965
 " 2 " " 1960
 " 5 " " 1968 och 1969
 " 6 " " 1965

Område 3 kalavverkat år 1964
 " 4 " " 1962
 " 7 " " 1964
 " 8 " " 1958—1961

 Område som stubbehandlats år 1968—69

0 50 250
 Skala 1:5000